

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАННЯХ

Розділ 1

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ АДАПТАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ

УДК 657

Василь Бачинський,
к.е.н., професор,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
Львівський торговельно-економічний університет

ВНУТРІШНЯ УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

У сучасних динамічних ринкових умовах для нормального функціонування будь-якої ланки управління необхідно, щоб учасники могли оперативного та обґрунтовано приймати управлінські рішення, правильність та своєчасність яких ґрунтується на використанні інформації, що детально характеризує стан діяльності підприємства. За відсутності таких даних, неможливо прийняти виважені рішення щодо напрямів подальшого розвитку не тільки підприємства, але й країни в цілому.

Проблеми формування звітності підприємствами досліджуються у працях вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких на особливу увагу заслуговують публікації Л.М. Білої, М.Т. Білухи, М.І. Бондара, І.В. Буфатіної, О.М. Головащенко, О.А. Зоріної, О.М. Коробко, Я.Д. Крупки, М.В. Кужельного, В.А. Кулик, П.О. Куцика, М.Р. Лучко, В.Ф. Мервенецької, Н.В. Семенишеної, П.Я. Хомина, Л.В. Чижевської, Я.В. Шевері та ін.

Управлінська звітність — це інформаційна основа ефективного функціонування будь-якого підприємства. В умовах ринкових трансформацій поряд із іншими джерелами інформації вона слугує як додатковим, так і основним джерелом для прийняття ефек-

тивних рішень. Саме управлінська звітність є базою необхідної інформації, інструментом прийняття правильних і обґрунтованих рішень на будь-якому рівні управління.

Важливою складовою є формулювання типових недоліків надання облікової інформації в управлінській бухгалтерській звітності, врахування яких при її створенні сприяє підвищенню загального рівня її ефективності для системи управління суб'єктом господарювання, а саме:

1) надання облікової інформації, яка спрямована на контроль загальних результатів діяльності суб'єкта господарювання без деталізації щодо забезпечення контролю діяльності за конкретними напрямками — функціями управління;

2) надання облікової інформації, яка спрямована на контроль загальних результатів діяльності суб'єкта господарювання без деталізації щодо забезпечення контролю діяльності окремих структурних підрозділів (центрів відповідальності);

3) відсутність забезпечення інформаційних потреб менеджерів середньої ланки;

4) надання облікової інформації в управлінській бухгалтерській звітності без урахування конкретних проблем системи управління, для вирішення яких потрібен той чи інший внутрішній звіт, що призводить, зокрема, до значних обсягів облікової інформації;

5) дублювання облікової інформації внаслідок відсутності єдиного комплексного підходу до впровадження форм управлінської бухгалтерської звітності в межах конкретного суб'єкта господарювання;

6) не зіставлення облікової інформації в окремих управлінських бухгалтерських звітах.

Авторська позиція полягає у такому варіанті структурування та визначення складу управлінської про витрати діяльності підприємства:

- перша група — внутрішня управлінська звітність за центрами відповідальності;

- друга група — внутрішня звітність про виконання бюджетів витрат за їх цільовим призначенням.

Інформація, сформована у системі управлінського обліку за центрами відповідальності, є основою для прийняття виважених та своєчасних рішень керівництвом на всіх ієрархічних рівнях. Тому, актуальним питання є правильне та своєчасне складання управлінської внутрішньої звітності внутрішня, яка повинна забезпечувати не тільки високий рівень підприємницької діяльності

на будь-якому підприємстві, а й ефективний контроль і управління витратами і результатами окремих процесів і операцій.

Важливим етапом організації обліку за центрами відповідальності є розробка форм внутрішньої звітності про виконання кошторисів центрами відповідальності, з метою оцінки фактичного досягнення запланованих показників, аналізу причин виникнення відхилень, загальної оцінки ефективності діяльності центру відповідальності. Для того, щоб внутрішня звітність за центрами відповідальності містила вичерпну, неперекручену та доцільну інформацію система внутрішньої звітності повинна базуватися на наступних принципах її підготовки: адресності, оперативності, економічності, доцільності, порівнянності, зрозумілості, достатності, об'єктивності, точності.

Отже, формування внутрішньої звітності здійснюється з урахуванням наступних принципів та вимог до її змісту:

- структура внутрішньої звітності повинна відповідати одночасно завданням операційного, тактичного та стратегічного рівнів управління;

- підготовка форм внутрішньої звітності повинна базуватися на принципах адресності, оперативності, економічності, доцільності, порівнянності, зрозумілості, достатності, об'єктивності, точності;

- зміст управлінських звітів повинен забезпечувати інформаційні потреби внутрішніх користувачів-менеджерів різних рівнів управління для реалізації ними прогностичних, планових, контрольних і регулюючих функцій;

- внутрішня звітність в будівельній організації повинна враховувати ієрархічність побудови системи обліку за центрами відповідальності, а саме: чим нижче рівень, тим детальнішими мають бути показники діяльності структурного підрозділу, і навпаки, чим вищий рівень, тим інформація, що представлена у звітах за цими показниками, стає більш узагальненою.

Список використаних джерел

1. Адаменко Т.М. Особливості стратегічного управління затратами підприємства / Т.М. Адаменко // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. — 2014. — № 23(II). — С. 100–106.

2. Колісник Г.М. Складові системи управління витратами підприємницьких структур [Електронний ресурс] / Г.М. Колісник // Економічний вісник університету. — 2014. — № 17. — Режим доступу до журн.: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/evu/2011_17_2/Kolisnuk.pdf

3. *Партин Г.О.* Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій : монографія / Г.О. Партин. — К. : УБС НБУ, 2012. — 219 с.

УДК 657

Микола Бондар,
д.е.н., професор,
декан обліково-економічного факультету,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНА ПАРАДИГМА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сьогодні існує багато критики, щодо змісту та завдань бухгалтерського обліку, його ролі в управлінні суб'єктами господарювання. Визначаючи концепцію розвитку бухгалтерського обліку, є очевидним, що теорія, методологія та організація обліку будуються на основі його завдань. Саме стан розвитку обліку визначає його парадигма. Існують різні визначення сутності парадигми та підходи до її обґрунтування [1–3].

Розглядаючи парадигму бухгалтерського обліку необхідно акцентувати увагу не на визначення самого поняття «парадигма», а на зміст компонентів, які її характеризують. С.Ф. Легенчук розглядає парадигму бухгалтерського обліку як метатеоретичну конструкцію бухгалтерського обліку, що складається з символічних узагальнень, які формують формальний апарат і мову бухгалтерського обліку як науки [4, с. 55]. Таке визначення є цілком обґрунтованим, проте його необхідно доповнити тим, що парадигма тісно пов'язана з історичним періодом, оскільки з часом її зміст має поповнюватися новими складовими. Отже, парадигма — це є система знань, умінь, навиків та інструментів щодо формування необхідної обліково-аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень.

У теорії обліку виділяють різноманітну кількість облікових парадигм. У першу чергу, парадигмальний підхід обліку досліджували в історичному аспекті, і це було виправданим, оскільки першочерговим завданням було обґрунтування системи обліку як цілісної парадигми відповідного етапу розвитку. Ю. Н. Катков [5] визначає п'ять основних підходів до визначення парадигм: соціологічний, економічний, біхевіористичний, психологічний, інформаційний та авторський системно-організаційний. Виділяючи си-